

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО АУДІЮВАННЯ У ТЕХНІЧНОМУ ВУЗІ

Л. В. Ломакіна

Національний технічний університет України “КПІ”

Однією з вимог сучасного суспільства до молодих фахівців та обов'язковим компонентом професійної підготовки сучасного інженера є володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для спілкування в професійній сфері.

У технічних вищих навчальних закладах курс іноземної мови носить комунікативно-орієнтований та професійно спрямований характер, і його завдання визначаються комунікативними та пізнавальними потребами фахівців відповідного профілю [1]. Кінцевою метою навчання є придбання студентами навичок використання іноземної мови в реальному житті як засобу не тільки повсякденного, але й ділового, професійного спілкування.

Статус іноземної мови як засобу спілкування зростає та позначається не тільки на умовах, але і на змісті навчання, стимулює пошук нових підходів, модернізацію теоретичної бази побудови системи навчання.

Завдання, які стоять на сучасному етапі перед вищою школою, орієнтують навчання іноземної мови не на пасивне володіння, яке полягає в умінні читати і перекладати літературу за фахом, а на практичне використання іноземної мови як засобу спілкування в соціокультурній та професійній сферах, тобто на навчання вмінням говоріння та аудіювання. Без сформованих навичок і вмінь аудіювання, як складової частини комунікативної компетентності, неможливі повноцінні міжнародні творчі та наукові контакти.

В результаті вивчення дисципліни “Іноземна мова” в області аудіювання студент повинен вміти: сприймати на слух і розуміти основний зміст нескладних автентичних суспільно-політичних, публіцистичних (медійних) і загальнотехнічних текстів, що відносяться до різних типів мовлення (повідомлення, розповідь), а також виділяти в них значиму запитувану інформацію.

Оскільки матеріал, що пропонується на слух, служить моделлю реального мовного середовища, передаючи його головні особливості, аудіювання залучає студентів у активну мовну діяльність. Оволодіння цим видом мовленнєвої діяльності має сформувані у студентів психологічну та мовну базу з необхідних для іншомовного спілкування знань, навичок і вмінь.

Навчання аудіюванню іншомовного мовлення - це найбільш важкий для освоєння вид рецептивної мовної діяльності і йому неможливо навчитися самостійно.

У процесі усної іншомовної комунікації у сфері професійного спілкування здійснюється передача інформації, яка представляє інтерес для фахівців, і успіх акту комунікації залежить від того, наскільки точно і повно сприйнято повідомлення. Отже, виникає необхідність навчати студентів немовних спеціальностей ефективним способом сприйняття іноземної мови на

слух. Сприймаючи мову на слух студенти з самого початку занурюються в середу досліджуваної мови, у них формуються механізми сприйняття і розуміння мови, внутрішня мова з використанням засобів нового мовного коду, знання з усіх аспектів мовної системи. Інформація, сприйнята на слух, стає стимулом до осмислення, до активізації знань і умінь, а також до обговорення. Так відбувається поступовий перехід від рецептивної діяльності до продуктивної та комунікативної. Для студентів технічних вузів вміння слухати усні презентації у вигляді повідомлень і отримувати з них корисну інформацію є важливим академічним і професійним умінням. Мовна база, навички та вміння, що сформувалися в процесі аудіювання, є для студента основою розвитку здатності до формування і формулювання думки на іноземній мові.

Навчання аудіюванню має бути побудовано з урахуванням поступового зростання складності мовних операцій студентів з навчальним матеріалом. Відбір навчального матеріалу повинен здійснюватися на основі методичних та лінгводидактичних принципів, що враховують особистості осіб і особливості виду мовленнєвої діяльності. Аудіювання повинно стати основою спілкування, провідним видом мовленнєвої діяльності для студентів і засобом навчання іншомовному спілкуванню спочатку на початковому етапі, а потім на наступних рівнях навчання.

У процесі навчання іноземної мови необхідно навчати студентів немовних спеціальностей такими видами аудіювання як: аудіювання із повним, детальним розумінням повідомлення; аудіювання з розумінням основного змісту повідомлення (теми, головної думки, основних фактів); вибіркового аудіювання (розуміння окремих, конкретних, вибіркового фактів, необхідної інформації) і формувати відповідні їм стратегії.

При підготовці та розробці аудіотекстів необхідно враховувати наступні фактори: вибір навчальних матеріалів повинен мати комунікативну доцільність, що є основою для моделювання навчальної ситуації і складання контрольних завдань для оцінки якості умінь слухати і розуміти аудіотекст іноземною мовою; необхідно враховувати ступінь реальної комунікативної орієнтованості при розробці завдань для моделювання ситуації опосередкованого спілкування; велике значення має виховна та освітня цінність пропонованих матеріалів.

Тексти для аудіювання, повинні відповідати наступними характеристиками: мати комунікативну цінність, тобто відповідність аудіотекста умовам реального спілкування; відповідність аудіотекста рівню мовної підготовки студентів; вікове та освітнє сприйняття аудіотекста для студентів; професійно-орієнтовна значимість аудіотекста; виховна цінність.

Процес навчання професійно-орієнтованому аудіюванню студентів технічних вузів забезпечує більш ефективне формування та подальший розвиток умінь і навичок сприйняття іноземної мови на слух, якщо: навчання здійснюється з урахуванням видів і ситуацій професійно-орієнтованого аудіювання; при навчанні застосовується спеціально розроблений навчально-методичний комплекс, що включає в себе навчально-методичні завдання, аудіо-відео- мультимедійні засоби навчання, практикум самостійної роботи, термінологічний словник, граматичний довідник; компоненти даного

навчально-методичного комплексу побудовані на основі спеціально розробленого комплексу та послідовності вправ з навчання професійно-орієнтованого аудіювання; при відборі аудіотекстів враховуються принципи комунікативної значущості професійної інформації, достатності професійної інформації, обліку предметно-змістовної сторони тексту, цікавості тексту, мовної послідовності тексту, мовної доступності, автентичності.

Дослідження показали, що для навчання аудіюванню, складному і необхідному виду мовної діяльності, необхідна розробка нових навчальних матеріалів, що відповідають вимогам сьогодення і відображають останні наукові досягнення в галузі навчання іншомовного спілкування. Потрібно вдосконалення навчально-методичних матеріалів з допомогою включення відеоматеріалів, насичених країнознавчою інформацією, записами автентичних текстів країнознавчого змісту, а також професійно-орієнтованих текстів.

Література

1. Иевлева Г.В. Решение коммуникативных задач на базе профессионально-ориентированного текста. — М.://Сб.: Профессиональная коммуникация, как цель обучения иностранному языку в неязыковом вузе. М.:МГЛУ. - 2000. № 454. - 31 с.